

Jeg takker avdelingsoverlege Stein Halvorsen, Ullevål sykehus, og rådgiver Nanne Brattås og forsker Aage Tverdal, begge Statens helseundersøkelser, for verdifull informasjon. Jeg takker også Biblioteket, Statens helsetilsyn, og Medisinsk bibliotek, Ullevål sykehus, for utmerket assistanse.

Litteratur

1. Heimbeck J. Om tuberkulose-resistens. Norsk Mag Lægevidensk 1927; 88: 457–71.
2. Bjartveit K. Statens helseundersøkelser. Fra tuberkulosekamp til mangesidig epidemiologisk virksomhet. Norsk Epidemiologi 1997; 7: 157–74.
3. Larsen Ø, red. Norges leger. Bd. IV. Oslo: Den norske lægeforening, 1996: 657–9.
4. Kobro I, red. Norges Læger 1926–1936. Oslo: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), 1938: 538–40.
5. Hanssen O. Minnetale over overlæge dr.med. Olaf Scheel. I: Det Norske Videnskaps-Akademi i Oslo. Årbok 1943. Oslo: Det Norske Videnskaps-Akademi, 1944: 71–82.
6. Galtung OU. Et 40-års minne. Tidsskr Nor Lægeforen 1971; 91: 1927–31.
7. Ustvedt HJ. Tuberkulosen i historisk perspektiv. Tidsskr Nor Lægeforen 1975; 95: 1045–9.
8. Ustvedt HJ. Olaf Scheel – tuberkuloseforskeren. I: Kock W, red. Nordisk Medicinhistorisk Årsbok 1975. Stockholm: Museum of Medical History, 1975: 151–73.

9. Ustvedt HJ. Minnetale over direktør dr.med. Johs. Heimbeck. I: Det Norske Videnskaps-Akademi. Årbok 1977. Oslo: Universitetsforlaget, 1978: 110–6.
10. Gerhardsen E. Fellesskap i krig og fred. Erindringer 1940–45. Oslo: Tiden, 1970.
11. Heimbeck J. Tuberkulosevaccination av sykepleiersker. Hospitalstidende 1930; 73: 571–8.
12. Heimbeck J. Tuberkuloseinfektion og tuberkulosevaccination. Tidsskr Nor Lægeforen 1928; 48: 946–61.
13. Scheel O. Tuberkulose og pleurit blant kvindelig betjening ved Kristiania kommunale sykehus 1918–1923. Tidsskr Nor Lægeforen 1924; 44: 709–13.
14. Heimbeck J. Incidence of tuberculosis in young adult women with special reference to employment. Br J Tuberculosis 1938; 32: 154–66.
15. Heimbeck J. BCG Vaccination of nurses. Tubercle 1948; 29: 84–8.
16. Scheel O. Calmette-vaksinen og tuberkulin (Pirquet)-prøven. Meddelelser fra Den Norske Nasjonalforening mot Tuberkulosen 1940; 30: 91–5.
17. Heimbeck J. Immunity to tuberculosis. Arch Intern Med 1928; 41: 336–42.
18. Heimbeck J. Infeksjonsintensitetens betydning for utvikling av tuberkulose sykdom. Tidsskr Nor Lægeforen 1952; 72: 1–14.
19. Scheel O. Tuberkulose blant medisinske studenter og vaksinasjon med BCG. Nord Med Tidsskr 1935; 9: 481–6.
20. Scheel O. Tuberkulose sykdommer og vaksinasjon mot tuberkulose hos medisinske studenter. Nord Med 1941; 11: 2540–4.

21. Heimbeck J. Tuberkulosearbeidet, immuniteten og Ullevålssøstrene. Svar til Niels Wangenstein. Tidsskr Nor Lægeforen 1934; 54: 88–91.
22. Smith PG. BCG vaccination. I: Davis PDO, red. Clinical tuberculosis. London: Chapman & Hall Medical, 1994: 297–310.
23. Colditz GA, Brewer TF, Berkey CS, Wilson ME, Burdick E, Fineberg HV et al. Efficacy of BCG vaccine in the prevention of tuberculosis. Meta-analysis of the published literature. JAMA 1994; 271: 698–702.
24. Nissen-Meyer S. Forelesninger over tuberkulose. Kap. VI.3. BCG-vaksinasjon. Oslo: Rikshospitalets lungeavdeling, 1957: 79–91.
25. Hart PD. Efficacy and applicability of mass B.C.G.vaccination in tuberculosis control. BMJ 1967; 1: 587–92.
26. Lærum OD. Konrad Birkhaug og BCG-vaksinen. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 946–7.
27. Ot.prp. nr. 45 (1947). Om lov om tuberkulinprøving og vaksinasjon mot tuberkulose.
28. Statens tuberkuloseinspektørs forhold til BCG-vaksinasjonen. Rundskriv av 17.05.1943. Oslo: Innenriksdepartementet, Helseavdelingen.
29. Bjartveit K, Waaler HT. Some evidence of the efficacy of mass BCG vaccination. Bull Wld Hlth Org 1965; 33: 289–319.
30. Tverdal A, Funnemark E. Protective effect of BCG vaccination in Norway 1956–73. Tubercle 1988; 69: 119–23.
31. Waaler HT. Some aspects of cost of tuberculosis. Bull Int Union Tuberc 1966; 37: 137–42.
32. Wilson GS. The value of B.C.G. vaccination in control of tuberculosis. BMJ 1947; 2: 855–9.

Medisin og helse i tidligere tider

- Hvordan var helsetilstanden i Norge ved det forrige tusenårsskiftet?
- Hva er de viktigste medisinske nyvinninger i det 20. århundret?
- Hva betyr den medisinske utvikling for folks helseopplevelse?
- Hvordan har legerollen endret seg?

En samling av 21 artikler om medisinsk-historiske emner fra Tidsskrift for Den norske lægeforening er nå tilgjengelig i et eget temahefte.

Heftet koster kr 100 (porto inkludert) og kan bestilles fra:
posten@legeforeningen.no

eller

Posten
Den norske lægeforening
Postboks 1152 Sentrum
0107 Oslo

Heftet kan også kjøpes på Akademika, Domus Medica-bygningen, Sognsvannsveien 9, Oslo

